

zhojeny tím, že žalobce při následujícím roku vstoupil do jednání. Tento názor nelze odůvodniti ustanovením § 145 druhý odstavec c. ř. s., ježto zmeškaný přednes žalobcův měl býti předsevzat u roku ze 16. března 1933 a mohl žalobce podle tohoto zákonného ustanovení jej dohnati jen až do konce tohoto roku.

Čís. 14052.

Připočtení válečných let železničním zaměstnancům.

Pro vyměření pensijních požitků lze připočísti válečná pololetí za jednotlivé kalendářní roky 1914 až 1918 jen tehdy a jen potud, jestliže dotčený pomocný zaměstnanec byl v tom kterém kalendářním roce aspoň po šest měsíců ve skutečné činné službě státních drah.

Služební poměr provisorního železničního zaměstnance zanikl jeho narukováním k vojenské službě.

(Rozh. ze dne 19. prosince 1934, Rv I 1571/32.)

Žalobce vstoupil do služeb rakouských státních drah dne 10. června 1907 za denní mzdu jako uhlíř ve výtopně. Dne 27. července 1914 byl žalobce povolán k vojenské válečné službě, kterou konal do 1. září 1915, kdy se vrátil do železniční služby, načež nastoupil opět válečnou službu vojenskou dne 21. listopadu 1915, kterou konal až do 31. srpna 1918 a byl pak v železničních službách jako topič (topírenský dělník) až do 1. listopadu 1930, kdy byl přeložen do trvalé výslužby. Při výměře pense byla mu započtena jen pololetní válečná služba vojenská roku 1914. Žalobou, o níž tu jde, domáhal se žalobce na československém státu i započtení čtyř dalších válečných pololetí za kalendářní roky 1915, 1916, 1917 a 1918, úhrnem započtení pěti válečných pololetí. **Procesní soud první stolice** uznal podle žaloby. **Důvody:** Jest zjištěno, že žalobci bylo započítáno do pensijní doby 1 válečné pololetí, celkem okrouhle 27 let, že žalobce žádal pak o započtení válečných let do pense, že však jeho žádost byla ministerstvem železnic výnosem ze dne 12. května 1931 zamítnuta z důvodu, že konal vojenskou válečnou službu jako pomocný zaměstnanec a že jako takový nemá nároků na započtení válečných pololetí za kalendářní roky 1915 až 1918. Jest zjištěno, že žalobce v době nastoupení vojenské válečné služby 28. července 1914 byl ve službách státních drah, že po zproštění z této služby ihned sloužil u státních drah dále a nepřetržitě až do pensionování, že tedy 1. listopadu 1918 byl v aktivní službě železniční. Podle § 1 zákona ze dne 23. července 1919 čís. 457 sb. z. a n. postupují civilní státní úředníci, kteří byli 1. listopadu 1918 v aktivní službě, za každý kalendářní rok 1914—1918, v němž byli aspoň šest měsíců v aktivní službě civilní, nebo za této služby aspoň konali aktivní vojenskou službu, vždy o půl roku dříve do vyšších služebních požitků než měli 1. října 1918. Tato půlletí se připočítávají k celkové služební době pro výměr pen-

sijních požitků. Ustanovení ta platí podle § 5 odst. 3 cit. zákona obdobně i pro zaměstnance státních drah. Výnos ministerstva železnic ze dne 18. dubna 1921 čís. 792/21 vysvětluje, že aktivními zaměstnanci ve smyslu zákona o připočítání válečných let jsou zaměstnanci i trvale ustanovení (definitivní) i pomocní v denní mzdě, kteří byli v činné službě 1. listopadu 1918 a od té doby nepřetržitě slouží. Nečiní se tudíž rozdíl mezi definitivními a pomocnými zaměstnanci, žádá se jen služba vojenská nebo civilní nepřetržitá. To vyslovuje i výnos ministerstva železnic ze dne 3. prosince 1931. Zaměstnancům, kteří před nastoupením vojenské služby válečné byli již ve službách státních drah v poměru provisorním (v denní mzdě), jest při propočítání služební doby připočísti válečná pololetí podle nařízení ze dne 11. října 1919 čís. 32.094, neboť podle výnosu býv. rak. min. žel. ze dne 1. dubna 1915 čís. 6708 a ze dne 20. listopadu 1914 čís. 43.797 jest zaměstnance takové stavěti na roveň těm provisorním zaměstnancům, kteří nebyli nuceni službu u státních drah přerušiti nastoupením válečné služby. Předpokladem pro přiznání válečných pololetí ve smyslu cit. výnosu jest, by dotyční zaměstnanci bez průtahu po ukončení válečné služby nastoupili službu u státních drah. Z osobního spisu žalobce a souhlasným přednesem stran zjištěno, že jeho služba byla nepřetržitá, že ihned po službě vojenské nastoupil u státních drah, což ostatně mu přiznáno i pensijním fondem, který započítává dobu od 1. ledna 1909 do 31. října 1930, čímž zároveň fond přiznává, že žalobce i v době vojenské služby byl aktivním zřizencem dráhy. Prováděcí nařízení k zákonu čís. 457/19 ze dne 11. října 1919 čís. 32.094 (přil. 8) stanoví, že dělníci, kteří 1. listopadu 1918 byli ve službách státních drah, postupují za každý kalendářní rok 1914 až 1918, v němž byli aspoň 6 měsíců ve služebním poměru u státních drah, vždy o půl roku dříve do vyšší platové stupnice mzdové a tato pololetí se jim připočítávají i k celkové služební době pro výměru pensijních požitků. Podle výnosu ze dne 14. března 1921 čís. 870-I/4 náleží nárok na připočtení válečných pololetí oněm pomocným zaměstnancům, kteří na vojně sloužili, jen, když se z vojenské služby vrátili a službu u státních drah znovu nastoupili, ještě před 1. listopadem 1918 a byli u státních drah ve službě 1. listopadu 1918; nárok mají jen za dobu, po kterou byli ve skutečné službě státních drah. Žalobce, jak zjištěno, dne 1. listopadu 1918 u státních drah službu konal. Z toho plyne, že žalobce, kdyby se mu výhody za léta 1915—1918 nedostalo, byl by na tom hůře, než ten, kdo vůbec válečnou službu nekonal a byl též pomocným zaměstnancem, což ovšem úmyslem zákonodárcovým nebylo. Proto nelze výnos shora citovaný: »kdo aspoň šest měsíců v aktivní službě státní byli« — vykládati tak, že zaměstnanec musel aspoň šest měsíců konati službu jen u dráhy, nýbrž že musel konati službu buď u dráhy nebo vojska. Nečiní se tudíž rozdíl mezi definitivními a provisorními dělníky. Ježto žalobce službu konal nepřetržitě buď na vojně neb u státní dráhy, splnil podmínky pro započítání válečných pololetí. O d v o l a c í s o u d napadený rozsudek potvrdil. D ů v o d y: Prvý soud, opíraje se o ustanovení § 1 a § 5 odst. (3) zákona ze dne 23. července 1919 čís. 457

sb. z. a n., o výnos ministerstva železnic ze dne 18. dubna 1921 čís. 792/21, ze dne 3. prosince 1921 čís. 64.231-I/3, prováděcí nařízení k zákonu čís. 457/1919 ze dne 11. října 1919 čís. 32.094 a o výnos ze dne 14. března 1921 čís. 870-I/4, dospěl k názoru, že žaloba o vypočtení válečných půlletí jest odůvodněna. Strana žalovaná napadá správnost tohoto názoru, poukazujíc k ustanovení § 1 čís. 1 zákona čís. 457/1919, podle něhož civilní státní zaměstnanci, kteří byli 1. listopadu 1918 v aktivní službě, postupují za každý kalendářní rok 1914—1918, v němž byli aspoň po šest měsíců v aktivní státní službě civilní nebo za této služby konali aktivní vojenskou službu, vždy o půl roku dříve do vyšších služebních požitků, než měli 1. října 1918 a že tato půlletí připočítávají se též k celkové služební době pro vyměření pensijních požitků. Z toho a z výnosu ministerstva železnic čís. 32.094/21 dovozuje žalovaná strana, že podmínkou pro uznání výhody bylo, by zaměstnanec byl dne 1. listopadu 1918 v aktivní službě, a by tato služba trvala aspoň šest měsíců v každém kalendářním roce 1914—1918, a dospívá konečně k názoru, že podmínkou pro vpočítání válečných pololetí jest trvání služebního poměru za výkonu vojenské služby, což však v souzeném případě nastalo proto, že následkem nastoupení vojenské válečné služby nastal u žalobce jako provisorního zaměstnance podle § 88 odst. 8, správně 7, služebního řádu zánik služebního poměru a po nastoupení civilní služby opět nový poměr služební. Soud odvolací nepokládá výtku nesprávného právního posouzení za oprávněnou. Netřeba se zabývatí otázkou, zda žalobcův poměr služební podle § 88 odst. (7) služ. řádu povoláním žalobce k válečné službě vojenské zanikl čili nic. Výnos čís. 6708/4 ze dne 1. dubna 1915 nemění nic na tomto ustanovení, avšak nařizuje, by oněm zaměstnancům, u nichž služební poměr následkem povolání k válečné službě byl rozvázán a kteří po vykonání válečné služby ihned do civilní služby nastoupili, započítán byl čas ve válečné službě strávený do povyšovacích lhůt, a lze připustiti, že tento výnos týká se jen započtení válečné služby do postupu ve mzdě. Doplněk prováděcího nařízení č. j. 870-I/4 z r. 1921 stanoví ohledně výhod, jež poskytuje zákon čís. 457/1919 v oboru odpočivných a zaopatřovacích požitků pod B. odst. 2, že pomocným zaměstnancům, kteří se z vojenské služby vrátili a službu nastoupili před 1. listopadem 1918 a byli ve službě státních drah dne 1. listopadu 1918, náleží nárok na připočtení válečných pololetí jen za dobu, po kterou byli za války ve skutečně činné službě státních drah. Jest souhlasiti s prvním soudem, že zaměstnanci, kteří službu válečnou konali, byli podle toho ve zřejmé nevýhodě proti zaměstnancům, kteří válečnou službu nekonali. Tuto nesrovnalost odstranil však především výnos čís. 792/1921, který nestanoví jen, že pomocným zaměstnancům, kteří se vrátili po 1. listopadu 1918, nárok na výhody připočítání válečných let nepřísluší, nýbrž stanoví též, že aktivními zaměstnanci ve smyslu zákona o propočítání služebních let jsou zaměstnanci i definitivní, i pomocní, kteří byli v činné službě dne 1. listopadu 1918 a od té doby nepřetržitě slouží. Již z toho plyne, že i takovýmto pomocným zaměstnancům jest válečná pololetí připočítati jako definitivním zaměst-

nancům, tedy ve smyslu odstavce A výnosu čís. 870-I/4. Každá pochybnost jest však v té příčině odstraněna výnosem ze dne 3. prosince 1921 čís. 64.231-I/3, podle něhož provisorním zaměstnancům za předpokladu, že dne 1. ledna 1921 byli ustanoveni definitivními, což u žalobce jest splněno, připočítá jest při propočítání služební doby válečná půlletí ve smyslu výnosu ze dne 11. října 1919 čís. 32.094 z důvodu, že zaměstnanec takové jest na roveň stavěti těm provisorním zaměstnancům, kteří nebyli nuceni službu u státních drah přerušiti nastoupením válečné služby. Že žalobce další podmínku neprodleného nastoupení služby u státních drah po ukončení služby válečné splnil, je zjištěno. Že by měl tento výnos čís. 64.231-I/3 význam jen pro výši aktivních požitků, z výnosu patrné není, naopak výnosem tím jsou takovíto pomocní zaměstnanci postaveni úplně na roveň zaměstnancům v odstavci B 1. výnosu čís. 870-I/4 uvedeným. Žalobci přísluší tudíž nárok na započtení válečných půlletí i za léta 1915, 1916, 1917 a 1918, v nichž službu válečnou konal, pokud nekonal službu u dráhy.

N e j v y š š í s o u d žalobu zamítl.

D ů v o d y:

Dovolatel právem uplatňuje dovolací důvod podle § 503 čís. 4 c. ř. s., neboť odvolací soud neposoudil věc správně po stránce právní a zejména nevyložil správně význam výnosů ministerstva železnic ze dne 18. dubna 1921 čís. 792 a ze dne 3. prosince 1921 čís. 64.231-I/3. V zákoně ze dne 23. července 1919 čís. 457 sb. z. a n. o připočtení válečných let státním zaměstnancům bylo v § 1 odst. (1) ustanoveno, že civilní státní úředníci, kteří byli 1. listopadu 1918 v aktivní službě, postupují za každý kalendářní rok 1914 až 1918, v němž byli aspoň po šest měsíců v aktivní státní službě civilní nebo za této služby konali aktivní vojenskou službu a, jsou-li podrobeni ročnímu kvalifikování, vykazují — po případě v rekvalifikaci — kvalifikaci aspoň dobrou, vždy o půl roku dříve do vyšších služebních požitků, než měli 1. října 1918, a že tato půlletí se připočítávají též k celkové služební době pro vyměření penzijních požitků, ač-li nepřísluší již nárok na započtení celého roku z důvodů služby vojenské. Podle § 5 odst. (3) platí tato ustanovení obdobně i pro všechny ostatní civilní státní zřízení, počítajíc v to i veškeré zaměstnance ve státních závodech i podnicích a fondech státem spravovaných, tedy i pro zaměstnance státní správy železniční. Pro obor státní správy železniční byl zákon čís. 457/1919 sb. z. a n. proveden nařízením ministerstva železnic ze dne 11. října 1919 čís. 32.094, uveřejněným v Úředním věstníku ministerstva železnic čís. 43 ze dne 16. října 1919. Pro souzený případ, v němž jde o topírenského dělníka, má z něho rozhodný význam ustanovení o d s t a v c e 8, v němž se praví, že dělníci, kteří byli 1. listopadu 1918 ve službě státních drah, postupují za každý kalendářní rok 1914 až 1918, v němž byli aspoň po šest měsíců ve služebním poměru u státních drah, vždy o půl roku dříve do vyšší stupnice mzdové, než měli 1. října 1918,

a že t a t o půlletí se připočítávají též k celkové služební době pro vyměření provisijních požitků. Prováděcí nařízení ministerstva železnic č. 32.094/1919 bylo pak ještě doplněno výnosem ministerstva železnic ze dne 14. března 1921 č. 870-I/4 pro obor odpočivných a zaopatřovacích požitků a bylo v jeho oddílu B) odst. 2 stanoveno, že pomocným zaměstnancům, kteří na vojně sloužili, náleží nárok na připočtení válečných pololetí jen v tom případě, jestliže se z vojenské služby vrátili a službu u státních drah znova nastoupili ještě před 1. listopadem 1918 a byli ve službě státních drah dne 1. listopadu 1918, že však nárok mají jen z a d o b u, p o k t e r o u b y l i z a v á l k y v e s k u t e č n é č i n n é s l u ž b ě s t á t n í c h d r a h. Tato prováděcí ustanovení jsou kryta předpisy zákona č. 457 z roku 1919 sb. z. a n. a jejich smysl jest jasný, zejména v tom směru, že pro vyměření pensijních požitků lze připočísti válečná pololetí za jednotlivé kalendářní roky 1914 až 1918 jen tehdy a jen potud, jestliže dotčený pomocný zaměstnanec byl v tom kterém kalendářním roce aspoň po šest měsíců ve služebním poměru, t. j. ve skutečné činné službě státních drah. Na této základní zásadě nebylo nic změněno ani pozdějšími výnosy ministerstva železnic ze dne 18. dubna 1921 č. 792 a ze dne 3. prosince 1921 č. 64.231-I/3. Ve výnosu č. 792/1921 bylo ministerstvem železnic uloženo podřízeným úřadům za účelem zjištění nároku na připočtení válečných půlletí nebo roků pro výměr odpočivného (zaopatřovacích požitků) podle zákona ze dne 24. července 1919 č. 457 sb. z. a n., dále zákona ze dne 27. prosince 1875 č. 158 ř. z., zákona ze 6. června 1886 č. 90 ř. z., cís. nařízení ze dne 9. června 1915 č. 361 ř. z. a nařízení ministerstva zemské obrany ze dne 10. prosince 1915 č. 362 ř. z., aby všichni aktivní zaměstnanci železniční, kteří pro připočtení přicházejí v úvahu, byli upozorněni, že jest nutné, by se o tuto výhodu p ř i h l á s i l i. Šlo tedy hlavně o tuto přihlášku. Pokud bylo při tom v druhém odstavci výnosu podotčeno, že a k t i v n í m i zaměstnanci v e s m y s l u z á k o n a o připočítání válečných let, jsou zaměstnanci jak trvale ustanovení (definitivní), tak i pomocní (v denní mzdě), kteří byli v činné službě dne 1. listopadu 1918 a od té doby nepřetržitě slouží, byl tím vyložen jen pojem zaměstnanců a k t i v n í c h, a to ve stejném smyslu, jako již před tím v oddílu I. výnosu ze dne 14. března 1921 č. 870-I/4, ale při tom nebylo nic změněno na podmínkách stanovených pro připočítání válečných půlletí na základě zákona č. 457/1919 sb. z. a n. v prováděcím nařízení č. 32.094/1919 a v jeho doplňku č. 870-I/4 z roku 1921, o nichž bylo již shora pojednáno. Nelze ovšem souhlasiti s dovolatelovým názorem, že se výnos č. 792/1921 týká jen zaměstnanců v ministerstvu železnic, neboť omezení to nelze z něho vůbec vyčísti a výnos byl vydán všem ředitelstvím státních drah. Výnos ministerstva železnic ze dne 3. prosince 1921 č. 64.231-I/3 se týká p r o p o č í t á n í s l u ž e b n í d o b y a odkazuje se v něm, pokud jde o připočtení válečných půlletí, výslovně na prováděcí nařízení ze dne 11. října 1919 č. 32.094, z čehož jest zřejmé, že jím nemělo býti nic změněno n a p o d m í n k á c h s t a n o v e n ý c h v o d s t. 8 t o h o t o p r o v á d ě c í h o n a ř í z e n í,

o nichž se již dříve stala zmínka. Pokud se v tomto výnosu dále praví, že zaměstnance, kteří před nastoupením vojenské služby válečné byli již ve službách státních drah v poměru provisorním (v denní mzdě), jest naroveň stavěti těm provisorním zaměstnancům, kteří nebyli nuceni službu u státních drah přerušiti nastoupením válečné služby, nemá to význam pro posouzení žalobního nároku na připočtení válečných půlletí do penze, neboť i z poukazu na výnos bývalého rakouského ministerstva železnic ze dne 1. dubna 1915 čís. 6708 plyne, že tu bylo míněno započtení doby válečné služby, a to jen do postupu výsluhů. Po tomto výkladu jest se obíratí ještě otázkou, zda žalobcův služební poměr zanikl jeho narukováním k vojenské službě podle ustanovení § 88 služ. řádu pro zaměstnance státních drah, kteroužto otázkou se odvolací soud pro svůj odchylný názor nezabýval. Podle § 88 odst. 6 služ. řádu jest služební poměr provisorních zaměstnanců, jakým byl žalobce, považovati za zrušený dnem jejich narukování k vojenské službě. V odst. 7 § 88 se dále praví, že co do nároků na pensijní fond jest ke všem provisorním zaměstnancům, s výjimkou úřednických čekatelů, přihlížeti jako k vypovězeným. Podle § 121 b) služ. řádu zaniká vypovědí služební poměr. Tato ustanovení služebního řádu platila v době, o kterou v tomto sporu jde, nebyla změněna předpisy o připočtení válečných půlletí a platí dosud (viz rozh. čís. 9343 sb. n. s.). Nižšími soudy bylo zjištěno, že žalobce konal válečnou službu od 28. července 1914 do 1. září 1915, že se dne 1. září 1915 vrátil do železniční služby, že však dne 21. listopadu 1915 nastoupil opět vojenskou válečnou službu a konal ji až do 31. srpna 1918. Z toho plyne, že žalobce v roce 1915 byl ve služebním poměru u státních drah jen po dobu od 1. září do 21. listopadu, tedy méně než 6 měsíců, že v letech 1916 a 1917 nebyl vůbec ve skutečné činné službě u státních drah a že v roce 1918 byl v této službě teprve od 31. srpna 1918, tedy zase méně než 6 měsíců. Podle zásad právě vyložených nepřísluší tedy žalobci právní nárok na připočtení válečných pololetí za kalendářní roky 1915, 1916, 1917 a 1918 a jeho žalobu bylo jako neodůvodněnou zamítnouti. Pro úplnost se dodává, že pro posouzení oprávněnosti žalobního nároku může býti rozhodným jen skutečný právní stav, nikoliv úvaha o tom, zda by snad zaměstnanec, jenž konal válečnou službu, byl v nevýhodě proti těm, kdož službu tu nekonali.

Čs. 14053.

Služební poměry železničních zaměstnanců.

Z ustanovení § 88 odstavec 8 služ. řádu pro žel. zam. nelze vyvozovati, že toto ustanovení má i ten význam, že služební poměr provisorního zaměstnance nebyl přes výslovný zákaz odst. 6 § 88 služ. řádu zrušen a že si lze zakoupiti nejen dobu členství v pensijním fondu, nýbrž i výhodu připočtení válečných půlletí a dokonce i trvání služebního poměru.

(Rozh. ze dne 19. prosince 1934, Rv I 2150/32.)